

Joanna Fila*, Radosław Witczak**

INNOWACJE W OPERACJACH FAKTORINGOWYCH

1. WSTĘP

Factoring to jedna z form finansowania zewnętrznego obcego, zaliczana w literaturze przedmiotu do specjalnych form finansowania, ponieważ polega na pozyskiwaniu środków przez podmioty gospodarcze poprzez sprzedaż należnych im od dłużników wierzytelności¹. Wierzytelności te nabywane są przez wyspecjalizowane instytucje.

Factoring jest to instrument szczególnie przydatny, gdy sprzedawca udzielił odbiorcom wydłużonych terminów płatności, a pojawia się u niego zapotrzebowanie na środki pieniężne. Factoring pozwala zamienić należności z tytułu dostaw i usług na gotówkę. Nie jest rodzajem kredytu, lecz stanowi alternatywę w stosunku do kredytu obrotowego – wspiera płynność płatniczą przedsiębiorstwa bez konieczności obciążania jego aktywów zobowiązaniami kredytowymi.

Factoring polega na tym, że wyspecjalizowana instytucja faktoringowa (faktor) odkupuje należności różnych podmiotów, co oznacza w praktyce zaliczkowanie tych podmiotów do czasu upływu terminu płatności należności². Nie jest to więc forma skupywania długów (przeważnie przeterminowanych), lecz forma zbliżona do cesji wierzytelności. Jest jednak znacznie bogatsza w swej treści, głównie z powodu świadczenia przez faktora dodatkowych usług (co najmniej dwóch, by nie uznać umowy za wadliwą).

Factoring przyspiesza obrót środków płatniczych. Wierzyciel (sprzedawca) – nie czekając na termin zapłaty – może uzyskać pieniądze wcześniej, wprowadzić je do obiegu, generować zyski bądź przeznaczyć je na inwestycje. W tym sensie factoring przyczynia się również do finansowania i wzrostu inwestycji. Finansowanie w tej formie znajduje uznanie wśród małych i średnich przedsiębiorstw z uwagi na

---

* Dr, adiunkt, Katedra Finansów i Rachunkowości MSP, Uniwersytet Łódzki.

** Dr, adiunkt, Instytut Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń, Uniwersytet Łódzki.

¹ L. Lewandowska, *Niekonwencjonalne formy finansowania przedsiębiorstw*, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk 1999, s. 83.

² J. Ickiewicz, *Strategia finansowania przedsiębiorstwa*, SGH Poltext, Warszawa 1994, s. 100.

poprawę płynności i zarządzania należnościami. Firmy faktoringowe oczekują jednak często, że faktorant przedstawi do wykupu wierzytelności od pewnych i sprawdzonych klientów, co może stanowić znaczną trudność dla tej grupy podmiotów.

Factoring to sposób finansowania, który sprawdził się i z sukcesem funkcjonuje w rzeczywistości gospodarczej. Obecnie samo jego zjawisko nie jest już rozwiązaniem innowacyjnym, ale nieustannie pojawiają się kontrowersje w interpretowaniu podatkowych uwarunkowań związanych z nim umów. Factoring wiąże się z konkretnymi aspektami finansowymi. Dla podmiotu korzystającego z usług faktoringowych będą to np. koszty wcześniejszego uzyskania środków pieniężnych. Przedsiębiorca napotka w tym zakresie problemy nie tylko natury rachunkowej, ale także podatkowej. Celem artykułu jest analiza i ocena zjawiska faktoringu w wymiarze finansowym, a szczególnie podatkowym. Uwaga zwrócona zostanie na skutki podatkowe umowy faktoringu oraz innowacyjność w podejściu do interpretacji przepisów podatkowych. Prezentowana problematyka koncentrować się będzie przede wszystkim na stronie sprzedawcy wierzytelności w umowach faktoringu.

2. GENEZA FAKTORINGU

Factoring ma swoje korzenie w Ameryce Północnej – powstał tam już w drugiej połowie XIX w. Początkowo przejawiał się w przyjmowaniu przez amerykańskie instytucje faktoringowe towarów od wytwórców, niejako w komis. Praktyki te dominowały głównie w przemyśle tekstylnym. W miarę upływu czasu faktorzy amerykańscy zaczęli dokonywać pewnych rekonstrukcji swoich przedsiębiorstw. Było to spowodowane głównie wprowadzeniem wysokich ceł zaporowych na tekstylia importowane z Europy i tworzeniem przez poszczególnych przemysłowców własnych systemów dystrybucji, głównie o charakterze bezpośrednim. Z dotychczasowych faktorów zajmujących się przede wszystkim pośrednictwem w zbywaniu cudzych towarów (*agent factoring*) stawali się oni organizacjami finansującymi dostawców tych towarów (*credit factoring*). Niemal jednocześnie rozwinęli również sposoby finansowania swoich klientów przez dyskonto i ściąganie obcych wierzytelności, a finansowaniu towarzyszyło przejmowanie na siebie ryzyka ściągłości tych należności od poszczególnych dłużników. Do zakresu swej działalności faktorzy amerykańscy włączyli następnie: prowadzenie ksiąg dostawców towarów, wypłacanie im zaliczek pieniężnych na poczet przyszłych należności oraz udzielanie pożyczek pieniężnych umożliwiających im nabywanie surowców i dalsze wytwarzanie produktów końcowych. W dalszej fazie rozwoju amerykańskie przedsiębiorstwa faktoringowe zaczęły prowadzić działalność typową dla tradycyjnych instytucji bankowych. Wyrażała się ona głównie w zawieraniu umów z dostawcami towarów o przelew wierzytelności wynikających z umów sprzedaży (dostawy) ich towarów, jakie dochodziły do skutku pomiędzy

nimi a odbiorcami (nabywcami) tych towarów. W kontekście działalności bankowej istotny jest aspekt ryzyka – amerykańskie przedsiębiorstwa faktoringowe poszerzyły swoją działalność o przejmowanie ryzyka wypłacalności nabywców towarów dostarczanych im przez przedsiębiorstwa wytwórcze i handlowe, a więc ryzyka wypłacalności dłużników tych przedsiębiorstw. Do zakresu swej działalności amerykańscy faktorzy włączyli także gromadzenie danych co do wiarygodności kredytowej podmiotów ubiegających się o pożyczki.

Do rozpowszechnienia się faktoringu w USA doszło po zakończeniu II wojny światowej. Dzisiaj obejmuje on wszystkie dziedziny produkcji, handlu i usług, a w swej macierzystej branży tekstylnej stanowi źródło finansowania dla prawie 90% wytwórców³.

W krajach Europy Zachodniej faktoring pojawił się w połowie lat 50. XX w. Istniejące banki dostosowywały swą strukturę wewnętrzną do wymagań, jakie wynikały z zakresu działalności faktoringowej. Powstało również wiele banków faktoringowych i wyspecjalizowanych przedsiębiorstw faktoringowych, najczęściej tworzonych w formie spółek handlowych. Instytucje te zaczęły zrzeszać się w związki faktoringowe. Proces ten dotyczył zwłaszcza Francji, Wielkiej Brytanii i wreszcie Niemiec, gdzie we Frankfurcie nad Menem już w 1974 r. powstała organizacja *Deutscher Factoring – Verband* zrzeszająca najważniejsze banki i inne znaczące instytucje faktoringowe. Kolejnym etapem konsolidacji rynku usług faktoringowych, w odpowiedzi na globalizację obrotu handlowego, było pojawienie się międzynarodowych przedsiębiorstw faktoringowych, zrzeszających przedsiębiorstwa faktoringowe z wielu krajów świata. Przystąpiły one z kolei do tworzenia między sobą międzynarodowych grup faktoringowych, wśród których warto wymienić: *International Factors Group*, *The Association of British Factors* czy *Walter E. Heller Factoring*⁴.

Rola powstałych organizacji faktoringowych nie ogranicza się jedynie do formalnego zrzeszania się przedsiębiorstw faktoringowych – mają one czynny udział w tworzeniu platformy dla sprecyzowania podstawowych zasad prawnych, opracowywania wzorcowych umów faktoringu oraz w udzielaniu instruktażu w dziedzinie kształtowania tych umów.

Uczestnictwo szeregu międzynarodowych instytucji faktoringowych w pracach nad standaryzacją umów faktoringowych zaowocowało uchwaleniem 28 maja 1988 r. w Ottawie Konwencji UNIDROIT o faktoringu międzynarodowym (tzw. Konwencja Ottawska). Konwencja ta przyczyniła się m.in. do bardziej racjonalnego kształtowania ram umów faktoringowych. Jej znaczenie gospodarcze jest tym większe, że w wielu krajach, także zachodnioeuropejskich, brak dotąd szczegółowych aktów ustawodawczych, które by normowały umowę faktoringu, pomimo że jej zastosowanie w praktyce jest szeroko rozpowszechnione.

³ L. Stecki, *Umowa faktoringu*, Dom Organizatora, Toruń 1993, s. 6.

⁴ *Ibidem*, s. 7.

3. ISTOTA I KLASYFIKACJA FAKTORINGU

W transakcji faktoringowej występują następujące podmioty:

- faktorant (wierzyciel) – przedsiębiorstwo sprzedające towary lub usługi, które na podstawie umowy przelewa swoje wierzytelności na faktora,
- faktor (pośrednik) – bank lub wyspecjalizowana instytucja finansowa, na rzecz której dokonywany jest przelew wierzytelności (prowadząca skup wierzytelności),
- dłużnik faktoringowy – odbiorca towarów i usług, w związku z nabyciem których zobowiązany jest zapłacić wierzycielowi określoną sumę⁵.

W świetle obowiązującej Konwencji Ottawskiej umowa faktoringu jest dwustronną umową zawartą pomiędzy faktorantem a faktorem, zgodnie z którą dostawca przenosi na faktora własność wierzytelności wynikających z umowy sprzedaży dóbr swoim klientom. W ramach tej umowy faktor wykonuje co najmniej dwie z następujących czynności⁶:

- finansowanie dostawcy,
- prowadzenie rozliczeń związanych z wierzytelnościami,
- inkaso i windykację wierzytelności,
- przejęcie ryzyka wypłacalności dłużnika.

Spośród czynności, jakie obejmuje faktoring w praktyce, należy wymienić przede wszystkim przelew wierzytelności i przejmowanie przez faktora ryzyka finansowego wypłacalności dłużników oraz w dalszej kolejności:

- udzielanie kredytów i wypłacanie zaliczek na poczet przyszłych należności,
- prowadzenie księgowości stron umów,
- badanie sytuacji finansowej stron umów,
- działalność konsultingową oraz doradztwo prawne i ekonomiczne,
- okresowe sprawdzanie stanu wypłacalności dłużników i kierowanie upomnień do opieszałych dłużników,
- zbieranie informacji o znaczeniu gospodarczym dla faktoranta,
- składowanie towarów przedsiębiorcy i ich segregacja oraz ubezpieczenie,
- oclenie towarów z eksportu lub importowanych przez faktoranta,
- opracowywanie planów rozwoju firmy-faktoranta.

Realizacja dodatkowych usług przez faktora pozwala zaoszczędzić przedsiębiorstwu (faktorantowi) na własnych wydatkach administracyjnych. Faktoring jest zatem czymś więcej niż tylko specjalną formą finansowania. Jest on swoistą syntezą szeregu cząstkowych działań faktora, które określane są jako funkcje faktoringu⁷, których zakres zależy od własnej polityki rozwojowej faktora, jak również oczekiwań faktoranta. Podstawowe funkcje faktoringu to:

⁵ A. Rutkowski, *Zarządzanie finansami*, PWE, Warszawa 2003, s. 449.

⁶ W przeciwnym razie umowa jest dyskwalifikowana jako umowa faktoringowa.

⁷ M. Tokarski, *Faktoring w małych i średnich przedsiębiorstwach*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005, s. 55.

- funkcja finansowania działalności – polega na odkupieniu należności danego podmiotu przed terminem ich wymagalności,
- funkcja administracyjna (usługowa) – związana jest ze świadczeniem przez faktora dodatkowych usług, dotyczących administrowania wierzytelnościami, monitorowaniem dłużników itd.,
- funkcja gwarancyjna – polega na przejęciu przez faktora ryzyka niewypłacalności dłużnika, czyli ryzyka kredytowego⁸.

Praktyka gospodarcza i nieustanne zmiany doprowadziły do powstania wielu odmian faktoringu. Klasyfikacji tego zjawiska można dokonać według następujących kryteriów⁹:

a) kryterium umiejscowienia ryzyka:

- faktoring właściwy (pełny, bez regresu) – faktor przejmuje na siebie całkowitą odpowiedzialność za wypłacalność dłużników, tzn. całe ryzyko, obowiązek dochodzenia i ewentualnej windykacji należności (możliwy przy bardzo pewnych dłużnikach lub dodatkowych zabezpieczeniach),
- faktoring niewłaściwy (niepełny, z regresem) – faktor nie ponosi odpowiedzialności za wypłacalność dłużników. W przypadku niewypłacalności dłużnika (nieuregulowania należności w terminie) faktor ma prawo wnosić roszczenia regresowe (zwrotne w stosunku do faktoranta) o zapłatę przekazanej mu kwoty wraz z należnymi odsetkami ustawowymi, liczonymi od daty wymagalności wierzytelności. Gdy dłużnik nie zapłaci w terminie za fakturę, faktorant musi zwrócić pieniądze faktorowi i sam dochodzić swoich należności;

b) kryterium momentu dokonania zapłaty:

- faktoring zaliczkowy – polega na tym, że po przedstawieniu faktury przez faktoranta, faktor wypłaca mu zaliczkę (zwykle 80–90% wartości faktury), która jest rozliczana w późniejszym terminie – najczęściej w momencie wymagalności lub spłaty wierzytelności przez dłużnika faktoringowego. Odsetki nie są pobierane z góry, ale naliczane za rzeczywisty okres korzystania z finansowania, aż do zapłaty przez dłużnika i są płatne najczęściej raz w miesiącu. Wadą faktoringu zaliczkowego jest bilansowa ewidencja wypłacanych zaliczek jako zobowiązań wobec faktora – wzrasta poziom zadłużenia faktoranta,
- faktoring dyskontowy – polega na tym, że faktorant przelewa całą wierzytelność na faktora, a ten świadczy na jego rachunek określoną w umowie kwotę pieniężną. Po przedstawieniu faktury następuje wypłata środków pomniejszonych o pobrane z góry opłaty, prowizje faktora i odsetki za cały okres od dnia wykupu do daty płatności faktury. Jest to zatem typowe dyskonto wierzytelności. Faktoring dyskontowy wiąże się ze sprzedażą należności, czyli zmianą struktury aktywów. Mamy zatem do czynienia z finansowaniem pozabilansowym,

⁸ J. Grzywacz, *Faktoring*, Difin, Warszawa 2001, s. 37.

⁹ Szerzej: K. Kreczmańska-Gigol, *Faktoring w świetle prawa cywilnego, podatkowego i bilansowego*, Difin, Warszawa 2006, s. 30–37.

- faktoring wymagalnościowy – ma miejsce, gdy mimo zawarcia umowy, do zapłaty kwoty wierzytelności dochodzi dopiero po zainkasowaniu przez faktora wierzytelności od dłużnika. W tym przypadku faktorant nie płaci faktorowi odsetek, a jedynie prowizję i marżę. Faktorantowi nie zależy na tym, aby otrzymać wcześniej środki pieniężne (przed terminem płatności), a jedynie o pomoc w ich ściąganiu;

c) kryterium zakresu zawiadomienia dłużnika:

- otwarty – gdy o dojściu do skutku umowy dłużnik zostaje niezwłocznie poinformowany przez faktora lub faktoranta,

- półotwarty – gdy dłużnik o umowie dowiaduje się w momencie wezwania go do zapłaty przez faktora,

- tajny – gdy nie dochodzi w ogóle do zawiadomienia dłużnika o zawarciu umowy;

d) kryterium zasięgu terytorialnego:

- faktoring krajowy – zaliczane są do niego wszystkie istniejące formy faktoringu pod warunkiem, że dotyczą transakcji na rynku krajowym (wszystkie podmioty transakcji mają siedzibę na terytorium tego samego kraju),

- faktoring międzynarodowy – dotyczy transakcji, w których co najmniej jeden z podmiotów ma swoją siedzibę w innym kraju niż pozostałe podmioty; wiąże się ze szczególnymi klauzulami dotyczącymi nabycia wierzytelności i obrotu nimi w przypadku, gdy kontrahentami są podmioty zagraniczne.

W polskiej praktyce gospodarczej większość zawieranych umów ma charakter faktoringu niepełnego. W przypadku faktoringu pełnego, przedsiębiorstwo sprzedające swoje wierzytelności musi brać pod uwagę wyższe koszty i bardziej złożone formalności całej transakcji. Ryzyko wypłacalności dłużnika uwarunkowane jest przede wszystkim rozmiarami wierzytelności, jego stanem prawno-majątkowym oraz czasem, jaki upływa od cesji wierzytelności na bank faktora do spełnienia tego świadczenia przez dłużnika. Pewnym kompromisem są umowy w formie mieszanej, w których ryzyko podzielone jest pomiędzy faktora i faktoranta. Odbywa się to przez określenie limitu odpowiedzialności faktora wartościowo (ogółem, jak i wobec poszczególnych odbiorców) lub procentowo (np. do 50% wartości faktury). Faktoring mieszany jest to zatem sprzedaż faktorowi wierzytelności przez faktoranta w taki sposób, iż część wierzytelności nabywa on z prawem regresu do faktoranta, a część bez prawa regresu do faktoranta. Faktoring mieszany łączy zatem w sobie cechy faktoringu pełnego i niepełnego.

Umowy faktoringu mieszane zawierane są szczególnie w sytuacjach gdy:

- dłużnik faktoringowy jest podmiotem nieznanym faktorowi,
- na podstawie posiadanych dokumentów faktor nie może określić sytuacji finansowej dłużnika faktoringowego,
- w opinii faktora dłużnik faktoringowy może nie wywiązać się ze wszystkich swoich zobowiązań,

• dłużnik faktoringowy nie wyraża zgody na kontakt z faktorem i udostępnienie informacji o prowadzonej przez siebie działalności¹⁰.

Oceniając faktoring jako metodę finansowania, należy podkreślić, że bezsporna korzyść, jaką odnosi faktorant, mimo zapłaty za usługę na rzecz faktora, polega na uzyskaniu należności niezwłocznie, nie czekając na termin jej ściągnięcia przez faktora oraz na przeniesieniu ryzyka wypłacalności dłużnika na faktora. W ten sposób wykorzystanie instytucji faktoringu może rozwiązać problem finansowy wielu przedsiębiorstw. Niestety, faktoring nie należy do tanich form finansowania. Jego koszty są ściśle związane z warunkami umowy i usługami świadczonymi przez faktora, a składają się na nie:

- koszty administrowania wierzytelnością,
- koszty przejęcia ryzyka wypłacalności dłużnika,
- prowizje przygotowawcze,
- oprocentowanie.

Ostatni rodzaj wymienionych kosztów faktoringu, oprocentowanie, związany jest z okresem finansowania i zależy od długości tego okresu. Oprocentowanie może być pobierane z góry (faktoring dyskontowy) lub z dołu (faktoring zaliczkowy). Należy zwrócić uwagę, że przy płatności z góry oprocentowanie powinno być nominalnie niższe niż przy płatności z dołu, ponieważ wartość realna powinna być taka sama.

4. KONCEPCJE OSADZAJĄCE FAKTORING NA GRUNCIE PRAWNYM

Umowa faktoringu w Polsce jest dotąd umową nienazwaną (*contractus innominatus*), podstawowym zatem źródłem odniesienia jest Konwencja Ottawska. Z pełnym powodzeniem można odnieść do faktoringu koncepcję trójkątnego stosunku prawnego. Występują bowiem na jego tle trzy podmioty: faktorant, faktor i dłużnik faktoringowy, które zostały już scharakteryzowane powyżej.

Określony stosunek obligacyjny-prawny charakteryzuje się między innymi tym, że na przestrzeni całego trwania nie musi występować identyczność podmiotów, czyli że może dochodzić do zmian podmiotu uprawnionego i podmiotu zobowiązanego. Podstawą tych zmian może być ustawa lub umowa. Do zmiany podmiotu uprawnionego na drodze umownej mogło dojść w przeszłości jedynie w następstwie cesji wierzytelności (art. 509–517 k.c.) lub też poprzez wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela (art. 518 k.c.). Instytucja faktoringowa wyznacza obecnie niejako nową możliwość dojścia do zmiany podmiotu uprawnionego, co oznacza w pewnym uproszczeniu, że faktoring jest cesją wierzytelności. W wyniku zawarcia umowy faktoringowej następuje

---

¹⁰ I. Heropolitańska, I.P. Kawaler, A. Kozioł, *Skup i sprzedaż wierzytelności przez banki*, Twigger, Warszawa 2000, s. 120.

bowiem przelanie wierzytelności przez ich właściciela na faktora, w zamian za co wierzyciel uzyskuje od faktora kwotę pieniężną odpowiadającą rozmiarom wierzytelności, pomniejszoną o prowizję faktoringową. We współczesnym prawie zobowiązaniowym występuje szczególna postać cesji, jaką jest tzw. cesja globalna, która obejmuje wszystkie wierzytelności danego podmiotu prawnego: już powstałe oraz przyszłe. Zatem, jeżeli faktoring obejmuje kompleksowo wszelkie wierzytelności przedsiębiorcy w stosunku do jego dłużnika z tytułu bieżąco wykonywanych umów, to przyjmuje on charakter zbliżony właśnie do takiej cesji. Jednak z uwagi na to, że faktoring obejmuje także cały szereg innych czynności, głównie usługowych, stanowiących właściwość instytucji faktoringu, a będących nietypowymi dla cesji wierzytelności, niemożliwe jest całkowite utożsamianie tych dwóch zjawisk. Te dodatkowe czynności sprawiają, że faktoring w tym kontekście bywa porównywany do umowy zlecenia lub umowy o dzieło. Poprzez wyodrębnienie tych dwóch cech umowy faktoringu, jednej łączącej się z cesją wierzytelności, a drugiej z umową o wykonanie usług, można umowę faktoringu zaliczyć do umów mieszanych.

Cechą szczególną umowy faktoringu (zwłaszcza właściwego) jest to, że przedsiębiorca uzyskuje na ogół od razu kwotę pieniężną stanowiącą ekwiwalent przelanej wierzytelności. Właśnie ta okoliczność może skłaniać do skonstruowania tezy co do zbieżności między faktoringiem a umową sprzedaży. Przyczyną ukształtowania się takiego zapatrywania jest fakt, że w następstwie zawarcia takiej umowy dochodzi do definitywnego przeniesienia wierzytelności z przedsiębiorcy, który się jej wyzbywa, na faktora, który nabywając ją, powiększa swój majątek.

Przeciwko koncepcji traktowania faktoringu jako umowy sprzedaży wierzytelności można podnieść zarzut, iż faktorowi w istocie rzeczy nie zależy na nabyciu wierzytelności, lecz na odniesieniu pewnej korzyści majątkowej wyrażającej się w uzyskiwanej prowizji za dokonanie czynności związanych z transferem wierzytelności oraz wykonaniem usług dodatkowych. Należy pamiętać, iż przedmiotem sprzedaży są w zasadzie rzeczy, ruchome i nieruchome, natomiast w sferze faktoringu przedmiotem są wyłącznie wierzytelności (prawa majątkowe). Koncepcja próbująca traktować faktoring jako sprzedaż nie uwzględnia ponadto faktu, że w przypadku umowy faktoringu występują często elementy różnych instytucji prawnych. Obok elementów instytucji przelewu wierzytelności łączy on w sobie także liczne usługi, do jakich dochodzi w związku z wykonywaniem tzw. czynności dodatkowych.

Powstała również koncepcja, w odniesieniu do faktoringu niewłaściwego, uznająca faktoring za umowę pożyczki. Zgodnie z nią faktoring to zobowiązanie się przez faktora do udzielenia pożyczki (kredytu) określonemu przedsiębiorcy, który z kolei przyrzeka przenieść na faktora swoją wierzytelność tytułem zabezpieczenia udzielonego kredytu. W istocie mielibyśmy wówczas do czynienia wyłącznie z pożyczką (kredytem) oraz cesją na jej zabezpieczenie. Aczkolwiek pogląd taki

jest dość rozpowszechniony, to jednak taka prawna kwalifikacja umowy faktoringu (w jego kształcie niewłaściwym) wydaje się nie odpowiadać ani intencjom stron, ani też kontekstowi prawno-gospodarczemu, jaki towarzyszy dojściu do skutku umów faktoringu, ponieważ modyfikuje ona zbyt głęboko uznawane funkcje faktoringu. W istocie przedsiębiorcy nie chodzi o uzyskanie pożyczki, gdyż dysponuje on określonym prawem majątkowym (przysługującą mu wierzytelnością), a jedynie o to, by mógł tę wierzytelność „zdyskontować” i dzięki temu uzyskać wcześniej, niż w terminie ustalonym z dłużnikiem, kwotę pieniężną odpowiadającą jej wysokości, pomniejszoną jedynie o stopę dyskontową.

Bezsprzecznie można stwierdzić, że faktoring zawiera w sobie pewne elementy dyskonta, dlatego też prawną istotę faktoringu widzi się w dyskontowaniu wierzytelności przedsiębiorcy, jakie przysługują mu względem jego dłużników. Zapewne dlatego mówiono początkowo nawet o „bezweksłowej czynności weksłowej” oraz o „bezweksłowej czynności dyskontowej”¹¹.

Ostatecznie można stwierdzić, że umowa faktoringu jest obligacyjno-prawną umową, o cechach umowy mieszanej. Dotyczy to zwłaszcza takiej umowy faktoringu, która obejmuje przelew wierzytelności i świadczenia o charakterze usługowym. Zgodnie z teorią głoszącą dopuszczalność kombinacji (połączeń) różnych typów umów w jednej umowie, należy sądzić, iż faktoring można traktować jako umowę będącą wyrazem takiej właśnie kombinacji, w której dominują elementy umowy o przelew wierzytelności. Należy podkreślić również, że umowy faktoringu mają charakter długoterminowy.

5. UWARUNKOWANIA PODATKOWE FAKTORINGU

Zawierając umowę faktoringu, należy uwzględnić również uwarunkowania podatkowe. Kontrowersje pojawiające się wokół interpretacji skutków podatkowych takiej umowy wymagają często innowacyjnego podejścia prawnego. Elementy rzucające nowe światło na operacje faktoringowe dotyczyć będą w szczególności aspektów związanych z podatkami dochodowymi oraz podatkiem od towarów i usług.

5.1. FAKTORING W ŚWIETLE PRZEPISÓW PODATKU DOCHODOWEGO

Dla faktoranta istotne znaczenie ma możliwość ujęcia w kosztach ponoszonych opłat na rzecz faktora. Niezależnie od rodzaju ponoszonej opłaty oraz formy rozliczenia podatku dochodowego (od osób prawnych lub fizycznych), należy

---

¹¹ L. Stecki, *Umowa faktoringu...*, s. 14.

zastosować ogólną definicję kosztów wynikającą z przepisów podatkowych¹². Według podejścia stosowanego przez organy administracji skarbowej powinien istnieć związek przyczynowo-skutkowy między wydatkiem a wielkością uzyskanego przychodu lub funkcjonowaniem źródła przychodu. Podatnik powinien wykazać powiązanie danego wydatku z konkretnie uzyskanym przychodem, ewentualnie możliwością uzyskania przychodu lub też zapewnieniem możliwości funkcjonowania prowadzonej działalności. Dopiero jeśli istnienie takiego związku można logicznie i racjonalnie uzasadnić, to wolno ująć określony koszt w ewidencji podatkowej¹³. W przypadku kosztów związanych z umową faktoringu należy uznać, że będą przyczyniać się do możliwości zabezpieczenia źródła przychodów przez podatnika. Zawarcie tego typu umowy służy utrzymaniu płynności przez faktora. Tym samym w ogóle może funkcjonować jednostka gospodarcza. Zatem niezależnie od rodzaju ponoszonej opłaty, należy uznać, że jeśli wynika ona z realizacji umowy faktoringu, to faktor może ująć ją w kosztach.

Jednym z elementów, jaki należy uwzględnić przy ujmowaniu kosztów podatkowych, jest moment ich ewidencji. Przepisy normują odrębnie to zagadnienie dla podmiotów prowadzących pełną księgowość oraz podatkową księgę przychodów i rozchodów.

Podatnicy prowadzący pełną księgowość mogą stosować metodę memoriałową. Wymaga ona wyodrębniania kosztów bezpośrednich, pośrednich i innych (w stosunku do których stosuje się specyficzne zasady ich zaliczania np. faktyczną wypłatę środków). W zależności od rodzaju kosztów następuje ich ewidencja. Koszty bezpośrednie powinny być księgowane w momencie osiągnięcia przychodów. Natomiast koszty pośrednie mogą być rozliczane w czasie lub ujmowane w dniu poniesienia kosztu¹⁴.

Wydatki na faktoring należy uznać za pośredni rodzaj kosztów. Nie można bowiem ich powiązać z konkretnym rodzajem przychodów. Co więcej, sam przychód związany ze sprzedażą towarów lub usług wystąpił w przeszłości. Faktoring przyczynić ma się między innymi do odzyskania środków pieniężnych. W związku z faktem, że za jego pomocą następuje utrzymanie płynności, opłaty faktoringowe przyczyniają się do możliwości osiągania przychodów w ogóle. Tym samym zgodnie z przepisami, za dzień poniesienia kosztów uznaje się dzień ujęcia kosztu w związku z wystawieniem faktury (rachunku) lub innego dowodu księgowego¹⁵.

¹² Art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. 2000 r., nr 14, poz. 176, ze zm.); art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654, ze zm.).

¹³ Por.: Interpretacja indywidualna dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 24 czerwca 2010 r., sygn. ITPB1/415-378/10/Ak, opublikowana w: www.sip.gov.pl, data dostępu 11.03.2011.

¹⁴ Por.: K. Bortlik i in., *Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Komentarz*, Difin, Warszawa 2008, s. 345–346.

¹⁵ Art. 22 ust. 6b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych...; art. 15 ust. 4d, 4e ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych...

Faktoranci – osoby fizyczne – rozliczający się za pomocą podatkowej księgi przychodów i rozchodów mają możliwość wyboru metody ewidencji kosztów: memoriałowej lub uproszczonej. Metoda memoriałowa jest identyczna jak dla podmiotów prowadzących pełną księgowość. Natomiast w metodzie uproszczonej za dzień poniesienia kosztów uznaje się dzień wystawienia faktury (rachunku) lub innego dowodu księgowego¹⁶. Oznacza to, że niezależnie od sposobu wyboru metody rozliczania kosztów wydatki ponoszone przez faktora będą ujmowane na dzień wystawienia faktury (rachunku).

Ważnym elementem dotyczącym uwarunkowań podatkowych zawieranych umów faktoringu jest uwzględnienie regulacji dotyczących wydatków niestanowiących koszty uzyskania przychodów. Zgodnie z normami nie są kosztami uzyskania przychodów straty z tytułu odpłatnego zbycia wierzytelności, chyba że wierzytelność ta uprzednio, na podstawie odpowiednich przepisów, została zarachowana jako przychód należny¹⁷. Podatnik może ponieść stratę na zbyciu wierzytelności w ramach umowy faktoringu. Może ona zostać uznana za koszt podatkowy. Wynika to z faktu, że wcześniej doszło do sprzedaży towarów lub świadczenia usług i to właśnie w związku z tymi transakcjami nastąpiła cesja wierzytelności. Zarazem jednak wcześniejsza sprzedaż towarów lub usług przez faktora na rzecz dłużnika powinna zostać zaklasyfikowana jako przychód należny. Tym samym ewentualną stratę, jako związaną z wcześniej zarachowanym przychodem, można ująć w kosztach podatkowych.

5.2. FAKTORING W ŚWIECIE PRZEPISÓW PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG

Rozliczenia podatkowe umów faktoringowych mogą budzić szczególne wątpliwości w zakresie opodatkowania podatkiem od towarów i usług.

Generalnie ciężar właściwego rozliczenia podatkowego spoczywa na faktorze. Faktorant nie jest podatnikiem w związku z zawieraną umową. Rolę podatnika na gruncie podatku od towarów i usług pełni faktor. Tym samym ujęcie podatku od towarów i usług przez faktora skutkuje jego ewidencją przez faktora. Kwestią sporną jest nie sam fakt podlegania umowy faktoringu pod reżim ustawy o podatku od towarów i usług, lecz jego zakres. W przepisach przewidziano liczne zwolnienia o charakterze przedmiotowym, zarazem wprost zawarto zastrzeżenie, że zwolnienia te nie mają zastosowania do czynności ściągania długów, w tym faktoringu¹⁸. Wyłączenie z zakresu zwolnienia usług czynności ściągania długów,

¹⁶ Art. 22 ust. 6b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych...

¹⁷ Art. 23 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych...; art. 16 ust. 1 pkt 39 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych...

¹⁸ Por.: art. 43 ust. 15 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r., nr 54, poz. 535, ze zm.).

w tym faktoringu stanowi implementację art. 135 ust. 1 lit. d dyrektywy 2006/112, który wyłącza z zakresu zwolnionych transakcji dotyczących rachunków depozytowych, rachunków bieżących, płatności, przelewów, długów, czeków i innych zbywalnych instrumentów finansowych, usługi windykacji należności. W literaturze podkreśla się, że w przepisie tym nie wspomniano, że z usług ściągania długów wyłączone ze zwolnienia są również usługi faktoringu. To jednak, że usługi faktoringu nie są objęte zwolnieniem dla usług finansowych wynika z wyroku ETS w sprawie C-305/01 Finanzamt Groß-Gerau v. MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring GmbH¹⁹. Należy zarazem zaznaczyć, że nie można utożsamiać usługi nabycia wierzytelności z usługą faktoringu. Występują bowiem orzeczenia sądu europejskiego dotyczące sprzedaży wierzytelności uznające, że nie podlegają one opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej. Jednakże dotyczy to specyficznej sytuacji związanej ze sprzedażą złych długów. Tym samym nie można uznać, że transakcja, jaka była przedmiotem rozważań w orzeczeniu, jest tożsama z klasyczną umową faktoringu. Można uznać, że wyrok ETS w sprawie KFM jest nadal w pełni obowiązujący dla umów faktoringowych. Oznaczający, że należy doliczać stawkę podstawową. Jednakże wątpliwości budzi zakres i podstawa opodatkowania.

Kontrowersje w stosowaniu podatku od towarów i usług dotyczą między innymi kwestii opodatkowania faktoringu niewłaściwego. Występują bowiem w literaturze przedmiotu stanowiska uznające, że usługa faktoringu niewłaściwego jest objęta zwolnieniem. Ma ona charakter zwolnionej usługi kredytowej. W odróżnieniu bowiem od faktoringu właściwego – w razie niespłacenia wierzytelności przez dłużnika – faktor może dochodzić spłaty od faktora. Brak przeniesienia ryzyka na faktora przy faktoringu „niewłaściwym” oznacza, że jest to inna umowa nienazwana z grupy usług pośrednictwa finansowego²⁰.

Należy jednak przychylić się do opinii stwierdzających, że także faktoring niewłaściwy podlega opodatkowaniu. W przypadku faktoringu niewłaściwego uznaje się, że podatek staje się wymagalny w momencie, kiedy faktor zwalnia swojego klienta od wykonania zobowiązania odnoszącego się do windykacji należności. Zdaniem ETS oraz Komisji Europejskiej umowy zarówno faktoringu właściwego, jak i niewłaściwego są wykonywane i powodują powstanie obowiązku podatkowego z chwilą cesji wierzytelności na rzecz faktora. W tym bowiem momencie faktor zwalnia swojego klienta od windykacji należności²¹.

¹⁹ M. Chudzik, *Podatek od towarów i usług. Komentarz do niektórych zmian wprowadzonych ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach wersja elektroniczna*, dostęp: System Informacji Prawnej Lex; J. Zubrzycki, *Leksykon VAT 2008*, Unimex, Wrocław 2008, s. 727–728.

²⁰ M. Chudzik, *Podatek od towarów i usług. Komentarz...*; zob.: wyrok WSA w Warszawie z dnia 14 października 2008 r., III SA/Wa 826/08, System Informacji Prawnej LEX nr 458107.

²¹ J. Zubrzycki, *Leksykon VAT 2011...*, s. 848.

Zdaniem niektórych autorów dla faktoringu niewłaściwego należałoby uznać, że moment powstania obowiązku podatkowego w podatku VAT uzależniony jest od zakończenia czynności zmierzających do ściągnięcia długu. Bowiem w momencie cesji usługa dopiero się rozpoczyna, a zakończy w momencie wyegzekwowania długu lub stwierdzenia niewypłacalności dłużnika. Czyli usługa dopiero w powyższym momencie jest zakończona. Wtedy należy ustalić podstawę opodatkowania. Obejmuje ona wówczas realny, a nie hipotetyczny obrót²².

Na gruncie podatku od towarów i usług powstają również wątpliwości w zakresie ustalenia podstawy opodatkowania. Podstawą opodatkowania jest wynikająca z umowy pobierana prowizja lub też dyskonto. Chociaż samo opodatkowanie dyskonta budziło pewne wątpliwości, to należy uznać, że do prowizji, dyskonta powinna być dodawana podstawowa stawka podatku od towarów i usług²³.

Zwolnienie usługi faktoringowej budzi wątpliwości w zakresie części usługi dotyczącej kredytowania i związanych z nimi odsetek.

Pojawiają się opinie uznające, że pobierane oprocentowanie, w zamian za dostarczenie funduszy na działalności faktoranta, musi być uznane za umowę kredytową. Usługa kredytowa podlega natomiast zwolnieniu od podatku od towarów i usług. Dlatego w zakresie odsetek nie powinno pobierać się podatku od wartości dodanej i ta część usługi nie wchodzi w zakres podstawy opodatkowania.

Według niektórych autorów istotne znaczenie będzie miało faktyczne sformułowanie umowy. Jeżeli w umowie zostało zwarte pomiędzy stronami odrębne porozumienie co do świadczenia usług kredytowych oraz odrębnie ustalono zasady ustalania jego wysokości (w postaci odsetek, dyskonta), wówczas można uznać, że usługa kredytowa ma samodzielne i niezależne znaczenie dla podmiotu zbywającego wierzycelności faktorowi. W efekcie w tej części usługa może korzystać ze zwolnienia²⁴.

Jednakże w zakresie zwolnienia odsetek od podatku VAT należy zwrócić uwagę na dwie kwestie: faktoringu jako usługi złożonej oraz sformułowania przepisów w ustawie.

Interpretując zakres wyłączenia ze zwolnienia, należy odwołać się do pojęcia usługi złożonej. Zgodnie z orzecznictwem ETS każde świadczenie powinno być traktowane jako odrębne i niezależne. W sytuacji, gdy kilka świadczeń obejmuje z ekonomicznego punktu widzenia jedno świadczenie, to usługa ta nie powinna być sztucznie dzielona dla celów podatkowych. Według Trybunału z jednym świadczeniem mamy do czynienia wtedy, kiedy jeden lub więcej elementów uznaje się za usługę zasadniczą, podczas gdy inne traktowane są jako usługi pomocnicze.

²² Zob.: wyrok NSA z dnia 16. lutego 2010 r. sygn. akt I FSK 2104/08 opublikowany w: J. Zubrzycki, *Leksykon VAT 2011...*, s. 849.

²³ J. Zubrzycki, *Leksykon VAT 2008...*, s. 727–728.

²⁴ A. Bartosiewicz, R. Kubacki, *VAT 1556 wyjaśnień i interpretacji*, ABC a Wolters Kluwer business, Warszawa 2011, s. 533.

Usługa ma natomiast charakter usługi pomocniczej, jeżeli nie stanowi ona dla klienta celu samego w sobie, a jedynie prowadzi do lepszego wykorzystania usługi podstawowej. W razie świadczeń złożonych o zasadach opodatkowania usług pomocniczych decyduje charakter usługi zasadniczej. Oznacza to, że np. usługi monitoringu należności czy badania kondycji finansowej kontrahenta będą objęte taką samą stawką podatkową jak umowa faktoringu²⁵. Takie rozumowanie oznacza, że usługa kredytowania również powinna podlegać opodatkowaniu stawką podatkową jako element umowy faktoringu. W literaturze finansowej wyróżnia się faktoring zaliczkowy jako specyficzny rodzaj faktoringu, umożliwiający już w momencie nabycia wierzytelności dokonanie wypłaty na rzecz faktoranta²⁶. Jest to efekt również wypełniania funkcji kredytowej. Nie jest to jednak odrębny rodzaj umowy finansowej, lecz forma faktoringu. Dlatego należy uznać, że pożyczanie (kredytowanie) jest elementem umowy faktoringu. Oznacza to konieczność opodatkowania odsetek tak jak i pozostałych składowych faktoringu.

Co więcej, przepis ustawy wprost wyłącza możliwość zastosowania zwolnienia w przypadku faktoringu dla usług kredytowych, pożyczkowych²⁷, czyli w całości umowa faktoringu podlega opodatkowaniu. Zwolnienie dotyczące usług finansowych zostało wyłączone. Dlatego można spotkać się z opiniami organów podatkowych uznających, że opodatkowaniu powinny podlegać wszelkie opłaty również dotyczące odsetek²⁸.

Skutki opodatkowania w zakresie podatku od towarów i usług, jakie występują po stronie faktora, mają swoje odzwierciedlenie dla faktoranta. Faktorant ma prawo do odliczenia podatku wykazanego w otrzymanych fakturach dokumentujących wykonanie na jego rzecz usługi faktoringu²⁹. Szczególne znaczenie ma to dla podmiotów korzystających ze zwolnienia świadczonych usług (sprzedawanych towarów) z podatku VAT lub obniżonych stawek, lecz występujących o przeniesienie nadwyżki kwot podatku naliczonego ponad podatek należny na kolejne okresy rozliczeniowe. W przypadku korzystania ze zwolnienia z podatku od wartości dodanej podatek doliczany do usług faktora staje się faktycznie kosztem. Zwiększa faktycznie wartość nabywanej usługi. Wartość doliczanego podatku do poszczególnych usług może zatem wpłynąć na kalkulacje

---

²⁵ E. Sokołowska-Strug (red.), *Leksykon VAT. Praktyka. Teoria. Orzecznictwo*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 1623.

²⁶ D. Korenik, *Faktoring w bankowości. Strategia przyszłości*, CeDeWu, Warszawa 2007, s. 51–52; K. Kreczmańska-Gigol, *Faktoring w świetle prawa cywilnego...*, s. 33–34.

²⁷ Por.: Art. 43 ust.15 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. ...

²⁸ Zob. pismo z dnia 28 grudnia 2005 r. Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie, sygn.

1472/RPP1/443-744/05/AW opublikowano w: System Informacji Prawnej LEX nr 12103.

²⁹ Por.: Interpretacja indywidualna dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 12 lipca 2011 r., sygn. IPPP1-443-777/11-2/PR, opublikowana w: [http:// sip.mf.gov.pl](http://sip.mf.gov.pl), data dostępu 10.10.2011.

opłacalności korzystania z usługi faktoringu w ogóle. Ewentualnie odgrywać może rolę przy wyborze faktora. Również faktoranci opodatkowani podatkiem od towarów i usług uwzględnić powinni nabywanie przez nich usługi faktoringu oraz ich opodatkowanie podatkiem od wartości dodanej. Co prawda, mają prawo do uznania takiego podatku za podatek naliczony i pomniejszenia podatku należnego, w efekcie czego wydaje się, że umowa faktoringu staje się neutralna podatkowo. Jednakże niektóre podmioty świadczą usługi lub dokonują dostawy towarów, korzystając ze stawek obniżonych. Wówczas część podatników nie występuje o zwrot nadwyżki kwot podatku naliczonego ponad podatek należny, lecz o jej przeniesienie na kolejne okresy rozliczeniowe. Faktycznie więc następuje pogorszenie jej płynności finansowej oraz konieczność dodatkowego uwzględnienia powyższego faktu w obliczaniu kosztu korzystania ze środków faktora. Co więcej, pojawić się może ryzyko, czy faktycznie wszelkie elementy umowy opodatkowane przez faktora są zgodne z regulacjami podatku od wartości dodanej. Zgodnie bowiem z przepisami podatek nie ma prawa pomniejszyć podatku należnego o podatek naliczony w związku z transakcjami udokumentowanymi fakturą, które nie podlegają opodatkowaniu albo są zwolnione od podatku³⁰. Jeśli zatem do odsetek zostanie doliczony podatek VAT, a jednak ostatecznie słuszna okaże się interpretacja uznająca, że w związku z umową faktoringu wypełnianie funkcji kredytowej nie powinno podlegać podatkowi VAT, to oznaczać będzie brak możliwości odliczenia podatku zawartego w fakturze.

6. WNIOSKI

Faktoring definiowany jest jako „nabycie przez faktora krótkoterminowej pieniężnej wierzytelności handlowej przed terminem jej płatności z potrąceniem opłaty na rzecz faktora, bez przejęcia ryzyka wypłacalności dłużnika lub z przejęciem takiego ryzyka”³¹. Niewątpliwie dla faktoranta taka forma finansowania posiada wiele zalet, do których zaliczyć można m.in.:

- możliwość szybkiego dostępu do kapitału,
- poprawę płynności finansowej i przyspieszenie obiegu kapitału obrotowego,
- brak konieczności przedkładania zabezpieczeń,
- możliwość dzielenia się z faktorem ryzykiem niewypłacalności dłużnika,
- zwolnienie od uciążliwych czynności związanych z dochodzeniem zapłaty należności.

Nie jest to jednak forma wolna od wad, do których należy koszt finansowania, wyższy niż w przypadku innych form finansowania krótkookresowego (np. kredytu kupieckiego), czy też redukcja kontaktów z kontrahentami, którzy

³⁰ Por.: Art. 88 ust 3a pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. ...

³¹ I. Heropolitańska, P. Kawaler, A. Kozioł, *Skup i sprzedaż wierzytelności...*, s. 89.

z uwagi na obsługę faktoringową nie mogą pozwolić sobie na przeciąganie spłat zobowiązań.

Factoring może być jedną z form pozyskiwania środków na prowadzoną działalność. Przepisy podatkowe w zakresie podatku dochodowego generalnie nie zawierają barier w korzystaniu z powyższej formy finansowania. Natomiast regulacje w zakresie podatku od towarów i usług mogą budzić liczne wątpliwości. Dotyczą one w szczególności faktora, ale mogą również skutkować dla faktoranta.

Kwestia naliczania lub nie podatku od wartości dodanej w przypadku faktoringu niewłaściwego oraz wypełniania funkcji kredytowej może mieć istotne znaczenie przy kalkulacji kosztów związanych z umową oraz wyboru firmy faktoringowej.

Z punktu widzenia faktora warto rozważyć wystąpienie z wnioskiem o indywidualną interpretację. Szczególnie w zakresie zastosowania stawki podatkowej w związku z opodatkowaniem części opłat (odsetek) związanych ze świadczeniem usługi kredytowej (finansowej).

Natomiast w przypadku faktoranta należy rozważyć wystąpienie z wnioskiem o interpretację potwierdzającą, że dana usługa podlega lub nie zwolnieniu i przysługuje z tego tytułu prawo do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony. Tym samym ogranicza się ryzyko późniejszego zakwestionowania przez służby skarbowe odliczenia podatku z tytułu świadczenia, które powinno skorzystać ze zwolnienia.

LITERATURA

- Bartosiewicz A., Kubacki R., *VAT 1556 wyjaśnień i interpretacji*, ABC a Wolters Kluwer business, Warszawa 2011.
- Bortlik K. i in., *Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Komentarz*, Difin, Warszawa 2008.
- Chudzik M., *Podatek od towarów i usług. Komentarz do niektórych zmian wprowadzonych ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach wersja elektroniczna*, dostęp: System Informacji Prawnej Lex.
- Grzywacz J., *Factoring*, Difin, Warszawa 2001.
- Heropolitańska I., Kawaler I. P., Koziół A., *Skup i sprzedaż wierzycelności przez banki*, Twigger, Warszawa 2000.
- Ickiewicz J., *Strategia finansowania przedsiębiorstwa*, SGH Poltext, Warszawa 1994.
- Interpretacja indywidualna dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 24 czerwca 2010 r., sygn. ITPB1/415-378/10/Ak, opublikowana w: www.sip.gov.pl
- Interpretacja indywidualna dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 12 lipca 2011 r., sygn. IPPP1-443-777/11-2/PR, opublikowana w: <http://sip.mf.gov.pl>
- Korenik D., *Factoring w bankowości. Strategia przyszłości*, CeDeWu, Warszawa 2007.
- Kreczmańska-Gigol K., *Factoring w świetle prawa cywilnego, podatkowego i bilansowego*, Difin, Warszawa 2006.
- Lewandowska L., *Niekonwencjonalne formy finansowania przedsiębiorstw*, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk 1999.

- Pismo z dnia 28 grudnia 2005 r. Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie, sygn. 1472/RPP1/443-744/05/AW, opublikowano w: System Informacji Prawnej LEX nr 12103.
- Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, PWE, Warszawa 2003.
- Sokołowska-Strug E. (red.), *Leksykon VAT. Praktyka. Teoria. Orzecznictwo*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Stecki L., *Umowa factoringu*, Dom Organizatora, Toruń 1993.
- Tokarski M., *Faktoring w małych i średnich przedsiębiorstwach*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r., nr 54, poz. 535, ze zm.).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654, ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176, ze zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z dnia 18 maja 1964 r.), stan aktualny na 2011 r.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 14 października 2008 r., III SA/Wa 826/08, System Informacji Prawnej LEX nr 458107.
- Zubrzycki J., *Leksykon VAT 2008*, Unimex, Wrocław 2008.

Joanna Fila, Radosław Witeczak

INNOVATIONS IN FACTORING OPERATIONS

The scope of the factoring was given in the article. The history and origin of the factoring as the form of financing the enterprises was presented. The main features and kinds of this contract were described. The financial aspects of the factoring contract were given. The VAT provisions concerning factoring were presented. The influence of the income tax on the factoring was shown. The changes in the interpretations of the income tax concerning factoring were proposed.